UNIVERSITETI I PRISHTINËS "HASAN PRISHTINA"

FAKULTETI I INXHINIERISË ELEKTRIKE DHE KOMPJUTERIKE

DEPARTAMENTI: INXHINIERI KOMPJUTERIKE

LËNDA : RRJETA KOMPJUTERIKE

DIZAJNIMI KLIENT – SERVER (Projekti 1)

Student: Mentor:

Gresa Salihu Profesor Blerim Rexha

ID: 180718100004 Ass Haxhi Lajqi

Përmbajtja:

1.Hyrje

- 1.1 Shpjegim i shkurtër i projektit
- 2. FIEK-TCP Serveri dhe FIEK-TCP Klienti
 - 2.1 FIEK-TCP Serveri
 - 2.2 FIEK-TCP Klienti
- 3. FIEK-UDP Serveri dhe FIEK-UDP Klienti
 - 3.1 FIEK-UDP Serveri
 - 3.2 FIEK-UDP Klienti
- 4.Përshkrimi i metodave të protokollit FIEK
 - 4.1 Metoda IPADDRESS
 - 4.2 Metoda PORT
 - 4.3 Metoda TIME
 - 4.4 Metoda GAME
 - 4.5 Metoda COUNT
 - 4.6 Metoda GCF
 - 4.7 Metoda REVERSE
 - 4.8 Metoda PALINDROME
 - 4.9 Metoda CONVERT
 - 4.10 Metoda LEAPYEAR
 - 4.11 Metoda ENERGY
 - 4.12 Metoda SECONDS
- 5.Ekzekutimi i komandave të protokolit FIEK
 - 5.1 .Ekzekutimi i komandave të protokolit FIEK-TCP
 - 5.2 .Ekzekutimi i komandave të protokolit FIEK-UDP
- 6. Përmbledhje e rezultateve të testimit
 - 6.1 MultiThreads

1.Hyrje

Veglat e përdorura per zhvillimin e projektit:

- JetBrains PyCharm Community Edition 2020.1
- Python

Sistemi operativ:

Windows 10

1.1 Shpjegim i shkurtër për projektin

Përmes këtij projekti ështe mundësuar komunikimi mes klientit dhe serverit përmes programimit me socketa në gjuhën programuese Python.Protokolli qe e kemi perdorur është FIEK protokolli dhe komunikimi mundësohet përmes dy versioneve të tij:

- TCP-protocol dhe
- UDP-protocol

Serveri i përmban vetëm kerkesat qe i kemi cekur më parë të cilave mund t'iu referohet klienti. Dhe për secilen kërkesë te klientit, serveri kthen përgjigjen përkatëse te klienti.

Nëse klienti e bëne një kerkesë që nuk bënë pjesë në kërkesat që i përmban serveri atëherë do të shfaqet një mesazh dhe komunikimi do vazhdoj.

TCP-protocol

TCP-Transimission Control Protocol është një nga protokollet kryesore. TCP garanton se paketat e dërguara do të mbërrijnë në cak mirëpo nëse nuk mbërrijnë ,klienti dhe severi do të njoftohen për arsyet. Pra me TCP bëhet kontrollimi i transportit të paketave dhe të dhenat nga marrësi pranohen në te njejtin rend sic janë dërguar nga dërguesi. Me anë të TCP asnjë e dhënë nuk humbet ose nuk prishet në transmetim.

UDP-protocol

UDP-User Datagram Protocol transmeton të dhena si datagrams , mes dy pikave të ndryshme të cilat nuk kanë nevojë që të konektohen paraprakisht.Paketat i dërgohen vetëm marrësit. Dërguesi nuk do të presë për t'u siguruar që marrësi ka marrë paketën - do të vazhdojë të dërgojë paketat e ardhshme.Nëse ndonjë paketë humbet marrësi nuk mund të i kërkoj këto pako përseri.Mirëpo e mirë e UDP është se komunikimi përmes tij është më i shpejtë.

2. FIEK-TCP Serveri dhe FIEK-TCP Klienti

Socket është një pikë fundore(endpoint) dhe paraqet një mënyrë virtuale të komunikimit të dy kompjuterëve në rrjet.

Një socket indentifikohet në mënyrë unike nga dy komponente:

- IPAdresa
- Numri i Portit

2.1 FIEK-TCP Serveri:

Librarite e importuara:

```
Ifrom socket import *
import random
from datetime import datetime
Ifrom _thread import *
```

FIEK-TCP-Server

Krijimi i socketës server,përdorimi i funksionit bind() për lidhjen e këtij serveri me cfarëdo klienti që ka portin 13000, nëse hasim në probleme gjatë krijimit të lidhjes do shfaqet mesazhi i caktuar.Me anë të metodës listen() caktojmë numrin e klientave që serveri do i ndëgjoj.

• Dy funksionet që perdoren në komunikim janë .sendall() që merr si parametër vlerën që duhet të dërgohet tek pika tjetër e komunikimit dhe recv() që ka si parametër gjatësinë në byte të vlerës që duhet të mirret nga pika tjetër.

2.2 FIEK-TCP Klienti:

-Klienti e ka mundësinë ta zgjedh vetë numrin e Portit dhe IpAdresen apo mund të perdorë ato që caktohen në kod('localhost'-IPAdresa dhe 13000 numri i portit).

```
k = input("Shtypni PO nese deshiron ta ndryshoni portin dhe ipaddressen nese jo shtypni ndonje karakter tjeter apo enter: ")
k = k.upper()
def ndrysho():
       p = input("Jepe portin(shtyp 1 per default-13000):")
       port = int(p)
       if p == '1':
          port = int(13000)
       hostserver = input("Jepe ipaddress(shtyp 1 per default-'localhost'):")
       if hostserver == '1':
          hostserver = 'localhost'
       client.connect((hostserver, port))
   except:
       print("Lidhja ka deshtuar!Provo perseri.")
       return ndrysho()
if(k=='P0'):
  ndrysho()
  client.connect((hostserver, port))
```

FIEK-TCP Klienti

-Krijimi i socketës client,perdorimi i connect() ku si parametër marrim ipaddresses dhe numrin e portit me anë të connect krijojm lidhjen .

```
hostserver = input("Jepe ipaddress:")

pelse:
    hostserver = 'localhost'
    port = 13000

client = socket(AF_INET, SOCK_STREAM)
client.connect((hostserver, port))
```

-Kërkesa që e shënon klienti të kthehet në shkronja të mëdha,të mos jetë më e gjatë se 128bytes dhe nëse shtyp kërkesë te zbrazët te shfaqet mesazhi i caktuar.Nëse klienti dëshiron të mbyll programin atëherë e shtyp 0.

```
while True:
    p = input("Shtypni njeren nga komandat:")
    p = p.upper()
    while p == "":
        print("Ju lutem zgledhni njerin nga funksionet.")
        p = input("Shtypni njeren nga komandat:")
    p = p.strip()
    p = p.upper()
    if len(p) > 128:
        print("Giatesia maksimale e kerkeses(tekstit) duhet te jete 128bytes")
        continue
    if p == "0":
        print("Zgjodhet ta mbyllnit programin.")
        client.close()
        break
```

3. FIEK-UDP Serveri dhe FIEK-UDP Klienti

3.1 FIEK-UDP Serveri:

Libraritë e importuara:

```
Ifrom socket import *
import random
from datetime import datetime
Ifrom _thread import *
```

Krijimi i soketes server, perdorimi i metodes bind().

Dy funksionet që përdoren në komunikimin janë .sendto() që merr si parametër të parë vlerën që duhet dërguar tek pika tjetër e komunikimit,ndërsa si parametër të dytë e ka adresën e pikës tjetër.Dhe .recvfrom() që ka si parametër gjatësinë në byte të vlerës që duhet të mirret nga pike tjetër.

3.2 FIEK-UDP Klienti:

Mundësia e ndryshimit të numrit të portit dhe ipadreses, krijimi i socketës klienti.

```
pif k == '1':
    porti = input("Jepe portin:")
    hostserver = input("Jepe ipaddress")

pelse:
    hostserver = 'localhost'
    port = 13000
    client = socket(AF_INET, SOCK_DGRAM)
```

4. Përshkrimi i metodave të protokollit FIEK

4.1 Metoda IPADDRESS

-Kjo metodë eshtë një metodë e thjeshtë që përcakton dhe kthen IP Adresën e kompjuterit të makinës së klientit në formë dhjetore me pikë psh.(10.10.18.141),në rastin kur klienti dërgon tek serveri kërkesen "IPADRESS".

```
def funksion(kerkesa, address):
    pergjigja = " "
    if kerkesa[0] == "IPADDRESS":
        pergjigja = "IP adresa eshte:" + address[0]
        if kerkesa[1:]:
            pergjigja="Shenoni vetem IPADDRESS"
```

Shpjegim: Kam krijuar një funksion me dy parametra(kërkesa,address) këtu i kam përfshi të gjitha metodat. Funksioni e kthen pergjigjen e cila pasi që enkodohet i dërgohet klientit.

Nëse kërkesa e klientit është IPADDRESS atëherë përgjigja do marr vlerën e anëtarit të parë të address e cila është IPAdresa e klientit. Kam shtuar edhe kushtin që nëse klienti shënon më shumë pas kërkesës IPADDRESS atëherë do i shfaqet mesazhi "Shënoni vetëm IPADDRESS".

4.2 Metoda PORT

-Metodë e cila përcakton dhe kthen portin e klientit në momentin kur klienti dërgon tek serveri kërkesën "PORT".

```
elif kerkesa[0] == "PORT":
    pergjigja = "Porti eshte:" + str(address[1])
    if kerkesa[1:]:
        pergjigja = "Shenoni vetem PORT"
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën PORT atëherë pergjigja do merr vleren e anëtarit të dytë të address që është porti i klientit. Por nëse klienti shënon më shumë se vetëm kërkesën PORT atëherë do i shfaqet mesazhi i caktuar.

4.3 Metoda TIME

-Metodë e cila e kthen kohën aktuale të serverit në format të lexueshem për klientin,kur klienti e dërgon tek serveri kërkesën "TIME".

```
elif kerkesa[0] == "TIME":
    t = datetime.now().strftime('%Y-%m-%d %I:%M:%S:%p')
    pergjigja = "Koha tani eshte :"+str(t)
    if kerkesa[1:]:
        pergjigja = "Shenoni vetem TIME"
```

Shpjegim:Nëse klienti dërgon kërkesën TIME me anë të strfTime merret koha aktuale e sistemit dhe kthehet në string në formatin "%Y-%m-%d %I:%M:%S:%p".Por nëse klienti shënon më shumë pas kërkesës time atëherë do shfaqet mesazhi i caktuar.

4.4 Metoda GAME

-Metodë e cila kthen 5 numra random në intervalin 1-35(numrat nuk përsëriten), në momentin kur klienti e dërgon tek serveri kërkesën "GAME".

```
elif kerkesa[0] == "GAME":
    numbers = []
    numbers = random.sample(range(1, 35), 5)
    numbers.sort()
    pergjigja = "5 Numra te sortuar ne intervalin 1-35:"+str(numbers)
    if kerkesa[1:]:
        pergjigja = "Shenoni vetem GAME"
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën GAME atëherë: importojm librarinë random e cila përdoret për gjenerimin e numrave të rastësishëm, që te marrim 5 numra në intervalin [1,35] dhe ata numra të mos përsëriten përdorim inbuilt funksion .sample(range(1,35),5). I sortojmë ata numra dhe kthejmë përgjigjen. Por nëse klienti shënon më shumë se parametrin GAME atëherë do shfaqet mesazhi i caktuar.

4.5 Metoda COUNT

-Metodë e cila kthen numrin e zanoreve dhe bashkëtingëlloreve në tekst ,kur klienti dergon tek serveri kërkesën "COUNT {hapësirë} tekst".

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën COUNT, gjejmë numrin e zanoreve dhe bashkëtingëlloreve të tekstit që e shënon klienti pas kërkesës COUNT. Për të arritur qëllimin: Si variabël për të numëruar numrin e bashktingellore e kemi marrë b ndërsa per zanore z. Për qdo shkronjë që ndodhet në tekstin e shënuar pas COUNT nëse ajo ndodhet në bashktingëllore atëherë do të rritet b per 1,e per qdo shkronjë që ndodhet në zanore do të rritet z per 1. Pastaj pergjigja do marrë vlerën e z edhe b dhe do ia dërgoj klientit pas enkodimit. Nëse klienti nuk shënon asnjë tekst pas COUNT atëherë do të shfaqet mesazhi se si duhet të shënohet kjo metodë.

4.7 Metoda REVERSE

-Metodë e cila kthen tekstin mbrapsht , kur klienti dergon tek serveri kërkesën "REVERSE {hapësirë} tekst".

```
elif kerkesa[0] == "REVERSE":
    try:
    if kerkesa[1]:
        text = str.join(" ", kerkesa[1:])
        textreverse = text[::-1]
        pergjigja = "Teksti pas metodes reverse:" + str(textreverse)
    except:
        pergjigja = "Duhet te shenosh REVERSE {hapesire} tekst"
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën Reverse: atëherë tekstin që shënohet pas Reverse e kthejmë mbrapsht me anë të pjesës së kodit textreverse=text[::-1]. Por nëse klienti e shënon vetëm Reverse pa e shënuar tekstin atëherë do shfaqet mesazhi se si duhet të shënohet kërkesa për këtë metodë.

4.6 Metoda GCF

-Metodë e cila kthen faktorin më te madh te përbashkët në mes dy numrave,në momentin kur klienti tek serveri dërgon kërkesën "GCF {hapësirë} numri1 {hapësirë} numri2"

```
elif kerkesa[0] == "GCF":
                                                                              def gcf(a, b):
                                                                                  if (a == 0):
                                                                                     return b
   a = int(kerkesa[1])
                                                                                  if (b == 0):
   b = int(kerkesa[2])
                                                                                      return a
   pergjigja = str(int(gcf(a,b)))
                                                                                  if (a == b):
   if kerkesa[3:]:
                                                                                      return a
       pergjigja = "Sheno vetem 2 numra pas komandes GCF"
                                                                                  if (a > b):
                                                                                      return gcf(a - b, b)
     pergiigia = "Duhet te shenosh GCF {hapesire} numer {hapesire} numer"
                                                                                  return gcf(a, b - a)
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën GCF atëherë nr.e parë dhe të dytë i marrim te tipit int dhe i shënojmë me a dhe b.Pastaj përgjigja do jetë e barabartë me funksionin gcf me parametër a dhe b.Nëse klienti shënon më shumë se këta parametra që i përmendëm atëherë do shfaqet teksti: "Shëno vetëm 2 numra pas GCF". Por nëse klienti në vend të numrave shënon ndonjë shkronjë atëhere me anë të error handling (blloqeve try dhe except) nuk do të prishet stabiliteti i programit mirëpo do të shfaqet një tekst i caktuar për ta përshkruar se si duhet të shënohet kërkesa.

4.8 Metoda PALINDROME

-Metodë e cila kthen përgjigje se a ështe palindrome apo jo teksti i dhënë,në momentin kur klienti dërgon tek serveri kërkesën "PALINDROME {hapësirë} tekst".

```
elif kerkesa[0] == "PALINDROME":
    try:
    if kerkesa[1]:
        text = str.join(" ", kerkesa[1:])
        textreverse = text[::-1]
    if (text == textreverse):
        pergjigja = ("Teksti eshte palindrome")
    else:
        pergjigja = ("Teksti nuk eshte palindrome")
    except:
        pergjigja = "Duhet te shenosh PALINDROME {hapesire} tekst"
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën Palindrome. Atëherë si fillim gjejmë tekstin revers dhe nëse teksti i dhënë nga klienti është i njëjtë me tekstin revers atëherë klienti do merr si pergjigje se teksti është palindrome në te kundërtën teksti nuk është palindrome. Por nëse klienti e shenon vetëm Palindrome pa shënuar tekstin pas saj atëherë do shfaqet një mesazh se si duhet të shënohet kërkesa për këtë metodë.

4.9 Metoda CONVERT

-Metodë e cila kthen si rezultat konvertimin e opcioneve varësisht opcionit të zgjedhur,në momentin kur klienti dërgon tek serveri kërkesën "CONVERT {hapësirë} Opcioni {hapësirë} numër".Lista e parametrave Opcioni janë: cmToFeet, FeetToCm, kmToMiles ,MileToKm.

```
elif kerkesa[0] == "CONVERT":
    try:
        k = float(kerkesa[2])
        if kerkesa[1] == str('CMTOFEET'):
            pergjigja = str(round(k * 0.032808, 2))
        elif kerkesa[1] == str('FEETTOCHM'):
            pergjigja = str(round(k / 0.032808, 2))
        elif kerkesa[1] == str('KMTOMILES'):
            pergjigja = str(round(k * 0.62137, 2))
        elif kerkesa[1] == str('MILETOKM'):
            pergjigja = str(round(k / 0.62137, 2))
        if kerkesa[3:]:
            pergjigja = str("Duhet te shenoni vetem 3 argumente:CONVERT opcioni dhe numrin qe deshiron ta konvertosh"
        except:
            pergjigja = "Duhet te shenosh CONVERT {hapesire} opcioni {hapesire} numer"
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën Convert : Në bazë të listës së parametrave Opcioni kthehet edhe përgjigja. Pas CONVERT shkruajm Opcionin ndërsa më pas numrin të cilin dëshiron klienti ta konvertoj. Nëse gjatë shkrimit të kërkesës klienti nuk ju përmbahet rregullave të metodës së dhënë atëherë do shfaqet mesazhi i caktuar.

METODAT SHTESË:

4.10 Metoda LEAPYEAR

-Metodë e cila kthen se a është apo jo viti një vit i brishtë,kur klienti dërgon tek serveri kërkesën "LAPYEAR {hapësirë} numër".

```
elif kerkesa[0] == "LEAPYEAR":
    try:
    year = int(kerkesa[1])
    if (year % 4 == 0) and (year % 100 != 0):
        pergjigja = str(year) + " eshte nje vit i brishte"
    else:
        pergjigja = str(year) + " nuk eshte nje vit i brishte"
    if kerkesa[2:]:
        pergjigja = "Sheno vetem 2 argumente:LEAPYEAR dhe vitin"
    except:
        pergjigja = "Duhet te shenosh LEAPYEAR {hapesire} numer"
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën LEAPYEAR atëherë parametrin e dytë e marrim të tipit int dhe e ruajm si year. Nëse year është i plotpjestueshëm me 4 por jo me 100 atëherë kthehet pergjigja se ai vit është i brishtë përndryshe kthehet përgjigja se ai nuk është vit i brishtë. Nëse nuk shënojm vitin ose në vend të numrit shënojmë shkrojnë atëherë do shfaqen mesazhet e caktuara.

4.11 Metoda ENERGY

-Metodë e cila llogarit në bazë të formulës dhe kthen Energjinë Kinetike dhe atë Potenciale kur si kërkesë klienti dërgon "ENERGY {hapësirë} numër(masa) {hapësirë} numër(shpejtësia) {hapësirë} numër(lartësia)".

```
elif kerkesa[0] == "ENERGY":
    try:
    masa = float(kerkesa[1])
    shpejtsia = float(kerkesa[2])
    lantesia = float(kerkesa[3])
    energjiakinetike = str(round(0.5*masa*pow(shpejtsia,2),3))
    energjiapotenciale = str(round(9.81*masa*lartesia,3))
    pergjigja = "Energjia kinetike eshte = " + energjiakinetike+"\nEnergjia potenciale eshte = "+energjiapotenciale
    if kerkesa[4:]:
        pergjigja = "Shenoni vetem 4 argumentet:ENERGY, masa, shpejtesia, lartesia"
    except:
    pergjigja = "Duhet te shenosh ENERGY {hapesire} numer {hapesire} numer"
```

Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën ENERGY :atëherë numri1 paraqet masën,numri 2 -shpejtësinë dhe numri 3-lartësinë. Energjinë kinetike dhe atë potenciale i kam njehsuar në bazë të formulës ku i kam shfrytëzuar funksionet round(per te rrumbullaksuar numrin dhe për të marrë vetëm 3 numra pas presjes dhjetore) edhe funksionin pow(për ta ngritur në fuqi shpejtësinë). Nëse klienti nuk shënon sipas rregullave të kësaj metode atëherë do shfaqen mesazhet përkatëse.

4.12 Metoda SECONDS

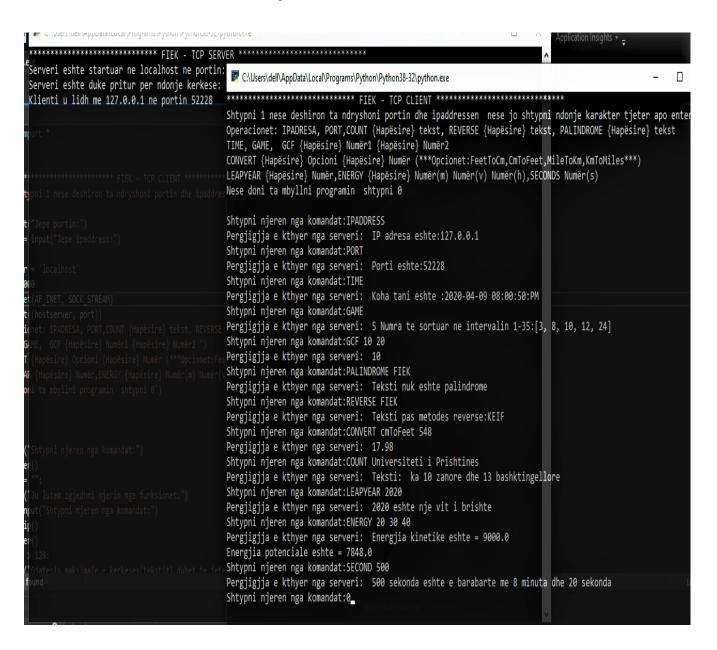
-Metodë e cila kthen sekondat në minuta dhe sekonda të mbetur,në momentin kur klienti dërgon tek serveri kërkesën "SECONDS {hapësirë} numër(sekonda)".

```
elif kerkesa[0]=="SECONDS":
    try:
        second=int(kerkesa[1])
        minutes = str(int(second / 60))
        remainingSeconds = str(int(second % 60))
        pergjigja=kerkesa[1]+" sekonda eshte e barabarte me " +minutes+ " minuta dhe "+remainingSeconds+" sekonda"
        if(kerkesa[2:]):
            pergjigja="Sheno vetem SECONDS {hapesire} numer"
        except:
            pergjigja="Sheno SECONDS {hapesire} numer(sekonda)"
```

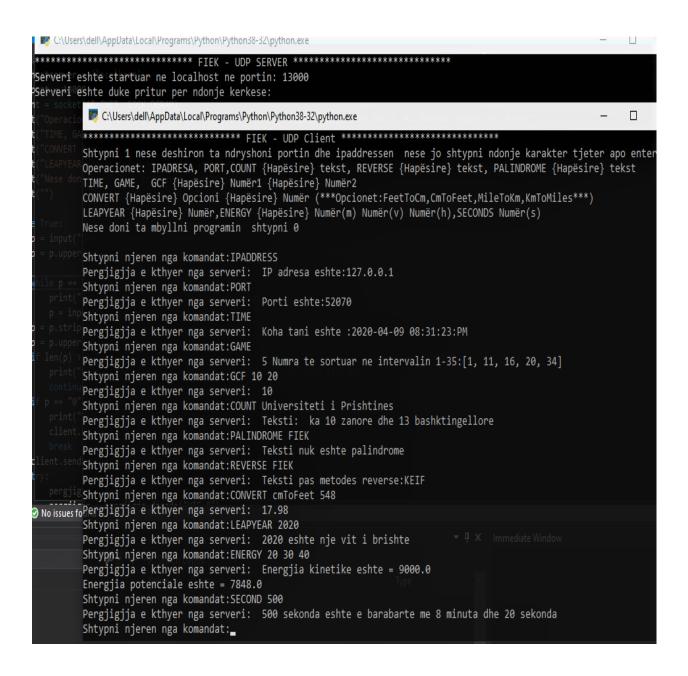
Shpjegim: Nëse klienti dërgon kërkesën SECONDS: numrin pas asaj kërkese e marrim të tipit int dhe e emërojmë si second pastaj:second/60 paraqesin minutat ndërsa second%60 paraqesin sekondat e mbetur. Dhe si përgjigje do fitojm konvertimin e sekondave në minuta dhe sekonda të mbetur. Nëse klienti nuk shënon sipas rregullave të kësaj metode atëherë shfaqet mesazhi përkatës.

5.Ekzekutimi i komandave të protokolit FIEK

5.1 Ekzekutimi i komandave të protokolit FIEK-TCP

5.2 Ekzekutimi i komandave të protokolit FIEK-UDP

6.Përmbledhje e rezultatit të testimit

Me anë të testimit të punës së Serverit dhe Klientit TCP dhe UDP themi se janë përmbushur kërkesat e këtij projekti duke filluar nga implementimi i metodave. Të gjitha metodat e obliguara ekzekutohen ashtu sic duhet por edhe ato shtesë.

Me anë te error handling përmes blloqeve try dhe except është mundësuar: kur klienti të shënoj ndonjë kërkesë qe nuk është pjesë e kërkesave që mund ti realizojë serveri apo kur klienti nuk shënon sipas rregullave të kërkesës atëherë do shfaqen disa mesazhe adekuate dhe ekzekutimi do vazhdoj pa ndërprerje. Gjithashtu Serveri është në gjendje që të pranoj një sekuencë të kërkesave nga i njëjti klient apo nga klient te ndryshëm, pra serveri mund të punoj më shumë kërkesa njëkohësisht.

Këtë e kemi arritur me anë të MultiThreads.

6.1 MultiThreads

